

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY

Gdańsk, 20 maja 2024 r.

RGD.610.2.2023/MLM

DECYZJA RGD - 2/2024

**wersja jawna (tajemnica przedsiębiorstwa i inne informacje prawnie chronione
oznaczone jako [xxx])**

- I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 594), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działania przedsiębiorcy LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓŁNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze (KRS:0000963805), polegające na bezzasadnym wydłużaniu w proponowanych konsumentom umowach pożyczki długości okresu spłaty kredytu do 120 tygodni, podczas gdy spłata niemal całości tj. ok. 98% całkowitego, zaciąganego zobowiązania, zgodnie z Umową Pożyczki Pieniężnej, następuje w pierwszych 41 ratach tygodniowych, co prowadzi do zawyżania maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, określonej ustawą z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2023 r. poz. 1028 ze zm.), a w konsekwencji do wzrostu zadłużenia konsumentów - pożyczkobiorców, z tytułu ponoszonych pozaodsetkowych kosztów pożyczki
- co stanowi zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z dobrymi obyczajami i godzi w zbiorowe interesy konsumentów oraz narusza art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 1 maja 2023 r.
- II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 594), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** działania przedsiębiorcy LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓŁNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze (KRS:0000963805), polegające na wprowadzeniu konsumentów, kontrahentów przedsiębiorcy w błąd poprzez ustalenie w Umowie Pożyczki Pieniężnej, że w wypadku spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie, koszt prowizji nie ulega obniżeniu
- co wyczerpuje przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i ust. 3 pkt. 3 i 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 845) a w konsekwencji stanowi

praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 9 stycznia 2023 r.

III. Na podstawie art. 26 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024, poz. 594), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze (KRS:0000963805) następujące środki usunięcia trwających skutków:**

1) **praktyk stwierdzonych w pkt I i pkt II niniejszej decyzji - w postaci obowiązku przekazania, w terminie 30 (trzydziestu) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, każdemu konsumentowi, który od 14 kwietnia 2022 r. zawarł z LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze Umowę Pożyczki Pieniężnej, pisma zawierającego następującą informację:**

„W związku z decyzją Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaną w dniu 20 maja 2024r. nr RGD - 2/2024. LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze, informuje, że stosowała praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów polegające na: 1) bezzasadnym wydłużaniu w umowach pożyczki długości okresu spłaty kredytu, co doprowadziło do zawyżania maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu oraz 2) wprowadzaniu konsumentów w błąd poprzez ustalenie w Umowie Pożyczki Pieniężnej, że w wypadku spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie, koszt prowizji nie ulega obniżeniu co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ww. decyzji - w ramach przysporzenia konsumenckiego - nałożył na LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze, obowiązek dokonania zwrotu części pozaodsetkowych kosztów kredytu, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki, konsumentom, którzy spłacili albo spłacą zobowiązanie kredytowe wobec Spółki LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC, a którzy takiego zwrotu nie otrzymali.

Pełna treść decyzji Prezesa UOKiK nr RGD - 2/2024 dostępna jest na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

Jednocześnie uprzejmie informujemy, że w wypadku wcześniejszej spłaty przez Panią/Pana pożyczki, jeżeli nie otrzymała Pani/Pan zwrotu części kosztów, w celu odzyskania nadpłaconej kwoty istnieje możliwość złożenia reklamacji. Reklamację należy przestać pocztą na adres: [LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze uzupełni adres], złożyć osobiście w lokalu spółki albo u pośrednika LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze wraz ze wskazaniem sposobu w jaki Przedsiębiorca ma dokonać na Pana/Pani rzecz zwrotu nadpłaconej kwoty

(np. przelew na konto pożyczkobiorcy, przekaz pocztowy na adres pożyczkobiorcy etc.).”;

- a) informacja ta zostanie przekazana konsumentom osobiście za pośrednictwem przedstawiciela Spółki albo wysłana listownie za pośrednictwem poczty tradycyjnej, przy czym:
- b) w warstwie wizualnej - treść zostanie sporządzona czcionką Times New Roman w rozmiarze co najmniej 11, w kolorze czarnym, na białym tle,
- c) nadanie listu nastąpi na ostatni znany LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Sp. z o.o. z siedzibą w Jeleniej Górze, adres korespondencyjny konsumenta;

2) **praktyki stwierdzonej w pkt II niniejszej decyzji** - w postaci obowiązku dokonania zwrotu - w ramach przysporzenia konsumenckiego - części pozaodsetkowych kosztów kredytu, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki, w związku z jej wcześniejszą spłatą, konsumentom, którzy spłacili lub spłacą przed terminem (przed zakończeniem umowy) pożyczkę uzyskaną w LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze i złożą stosowną reklamację. LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze dokona zwrotu odpowiedniej części kosztów w oparciu o tzw. metodę liniową, w terminie 30 (trzydziestu) dni od złożenia reklamacji oraz w sposób wskazany przez konsumenta w reklamacji.

IV. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 594) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada** na przedsiębiorcę LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze (KRS:0000596571):

1. karę pieniężną w wysokości 50.046 zł (pięćdziesiąt tysięcy czterdzieści sześć złotych), za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt I sentencji niniejszej decyzji, płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej,
2. karę pieniężną w wysokości 31.140. zł (trzydzieści jeden tysięcy sto czterdzieści złotych), za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w pkt II sentencji niniejszej decyzji, płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej.

V. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 594), oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciąża przedsiębiorcę LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze (KRS:0000963805), kosztami niniejszego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 70,10 zł (słownie: siedemdziesiąt złotych 10/100) i zobowiązuje LIDER POŻYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓLNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze (KRS:0000963805), do zwrotu tych

kosztów Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

- [1] Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, dalej jako: „Prezes Urzędu”, „Prezes UOKiK”, przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu ustalenie, czy działania przedsiębiorcy LIDER POZYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓŁNOC Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Jeleniej Górze (KRS:0000963805), dalej jako: „Przedsiębiorca”, „Spółka”, „Kredytodawca”, „LIDER ODDZIAŁ”, oferującego konsumentom pożyczki gotówkowe nie prowadzą do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 594, dalej jako: „uokik”), w tym naruszenia innych ustaw chroniących interesy konsumentów (sygn. RGD. 405.12.2022).
- [2] W wyniku działań, o których mowa powyżej, Prezes Urzędu powziął uzasadnione przypuszczenie, że Spółka udziela kredytów konsumenckich z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2023 r. poz. 1028 ze zm., dalej jako: „ustawa o kredycie konsumenckim” lub „ukk”) oraz może wprowadzać swoich klientów/konsumentów w błąd co do obowiązków przedsiębiorcy oraz praw konsumenta związanych z produktem, co może wyczerpywać przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w przepisach ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 845, dalej jako: „upnpr”).
- [3] Mając na uwadze dokonane ustalenia, postanowieniem nr RGD-5/2023 z dnia 3 stycznia 2023 r. postawiono Przedsiębiorcy zarzuty stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, opisanych w sentencji niniejszej decyzji [k. 2-6].
- [4] Postanowieniem nr RGD-6/2023 z dnia 3 stycznia 2021 r., do akt postępowania włączono następujące dowody zgromadzone w sprawie o sygnaturze akt RGD.405.12.2022, tj.
1. Pismo LIDER POZYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓŁNOC sp. z o.o. z dnia 16 sierpnia 2022 r. wraz z załącznikiem 3 i 4;
 2. Pismo LIDER POZYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓŁNOC sp. z o.o. z dnia 29 sierpnia 2022 r. wraz z całością załączników;
 3. Pismo LIDER POZYCZKI GOTÓWKOWE ODDZIAŁ PÓŁNOC sp. z o.o. z dnia 14 października 2022 r. wraz z załącznikiem 1;
- [k. 8-72].
- [5] Przedsiębiorca, w odpowiedzi na postawione zarzuty, pismem z dnia 25 stycznia 2023 r. [k. 74-75] poinformował Prezesa Urzędu, m.in. iż:
1. Nie podziela stanowiska Prezesa Urzędu odnośnie pierwszego z zarzutów, dotyczącego bezzasadnego wydłużania długości okresu spłaty kredytu do 120 tygodni.
 2. Natomiast, w wypadku zarzutu drugiego, Kredytodawca wprowadził nowy wzorzec umowy, w którym w § 4.3 zamieszczono postanowienie, o treści:
W przypadku wcześniejszej spłaty (w tym częściowej) kredytu, Pożyczkobiorcy zwraca się odpowiednią część naliczonej i zapłaconej prowizji.
 3. Spółka wyraziła też wolę przedstawienia zobowiązania do zaniechania stosowania zarzucanych naruszeń, w szczególności LIDER ODDZIAŁ przedstawił propozycję następujących działań, tj.:

- a) Spółka
- b) ...
- c) Spółka

- [6] Ponadto, pismem z dnia 22 maja 2023 r. LIDER ODDZIAŁ przekazał stosowane przez Kredytodawcę wzorce umowne, obowiązujące w następujących datach:
- od 14 kwietnia 2022 r. do 16 grudnia 2022 r.,
- od 9 stycznia 2023 r. do 28 kwietnia 2023 r. [k. 96-101]
- [7] Przedsiębiorca wskazał także, że postanowienie umowy, które przewidywało brak możliwości uzyskania zwrotu części kosztów w wypadku wcześniejszej całkowitej lub częściowej spłaty zobowiązania mogło wprowadzać w błąd, jednak w rzeczywistości Spółka dokonywała rozliczeń kosztów kredytu w związku z jego wcześniejszą spłatą.
- [8] W dniu 15 września 2023 r. odbyło się, w formie zdalnej, spotkanie przedstawicieli Spółki z przedstawicielami Prezesa Urzędu, w trakcie którego LIDER ODDZIAŁ poinformował, że zmienił profil działania i zaniechał oferowania kredytów konsumenckich. Ponadto, Spółka podtrzymała wolę złożenia zobowiązania w trybie art. 28 uokik podjęcia działań zmierzających do zakończenia naruszenia oraz usunięcia jego skutków. [k. 111]
- [9] Dodatkowo, pismem z dnia 30 października 2023 r. Spółka poinformowała, iż od maja 2023 r. zaprzestała działalności polegającej na udzielaniu kredytów konsumentom. Natomiast, pismem z dnia 15 stycznia 2024 r. LIDER ODDZIAŁ przekazał przykładowe umowy zawarte w styczniu i marcu 2023 r. oraz ostatnią umowę zawartą przez Kredytodawcę w dniu 28 kwietnia 2023 r.
- [10] LIDER ODDZIAŁ w piśmie z dnia 15 stycznia 2024 r. doprecyzował swoją poprzednią pozycję zobowiązania, o której mowa w [5.3] powyżej tj. wskazał, że:
1. Spółka [xxx]
 2. Spółka [xxx]
 3. [xxx]
 4. [xxx]
- [11] Pismem z dnia 20 marca 2024 r. Prezes Urzędu zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy. Przedsiębiorca wcześniej skorzystał z przysługującego mu uprawnienia [k. 158].

Prezes Urzędu ustalił co następuje:

- [12] Spółka zarejestrowana jest w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000963805. Przedmiot działania Przedsiębiorcy został określony m.in. jako „pozostałe formy udzielania kredytów”.
- Większość udziałów Spółki posiada [xxx], który [xxx].

- [13] Przedsiębiorca udzielał konsumentom pożyczek gotówkowych od 1 kwietnia 2022 r. Pożyczki były udzielane przez przedstawicieli Kredytodawcy przy zastosowaniu wzorca umowy o nazwie: Umowa Pożyczki Pieniężnej.
- [14] Spółka działała na obszarze województwa: lubuskiego, wielkopolskiego oraz łódzkiego i kujawsko-pomorskiego.
- [15] Spółka udzielała pożyczek w kwocie od 1.000 do 5.000 zł na okres 120 tygodni. Jedynym kosztem pożyczki była Prowizja, której kwota była ustalana odrębnie dla każdej kwoty pożyczki w przedziale od 1.000 zł do 5.000 zł, co każde 100 zł kwoty pożyczki.

Przykładowo:

Całkowita kwota pożyczki	Prowizja	Całkowity koszt kredytu
xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx
xxx	xxx	xxx

- [16] Prezes Urzędu ustalił, że pomimo, iż okres trwania umowy pożyczki zakładał 120 tygodni to spłata niemal całości zobowiązania następowała w ciągu pierwszych 41 rat tygodniowych (w tym czasie dochodziło do spłaty ok. 98% pożyczki) natomiast spłata 2% kwoty kredytu była dokonywana w pozostałym - niemal dwukrotnie dłuższym - okresie. Takie działanie miało wpływ nie tylko na wydłużenie okresu pożyczki ale także i na wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, których kwota zależy do długości tego okresu.
- [17] Dane dotyczące przykładowych umów zawartych w roku 2022, w oparciu o wzorzec umowy stosowany od 14 kwietnia 2022 r. do 16 grudnia 2022 r. przedstawiono niżej.

W wypadku analizowanych umów maksymalne wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu obliczono dla dwóch przypadków, to jest: maksymalnego PKK wynikającego z ukk (oznaczone poniżej jako MPKK) oraz dla faktycznego czasu spłaty, to jest 41 tygodni (oznaczone jako MPKK-2).

1) Umowa nr [xxx], zawarta 6 czerwca 2022 r.

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Całkowita kwota do zapłaty w zł	3.298,70	
Całkowita kwota kredytu w zł	1.700,00	
Całkowity koszt kredytu w zł	1.598,70	
Prowizja	1.598,70	
Odsetki w zł	-	brak
Okres kredytowania	120 tygodni	840 dni

Rata tygodniowa od 1 do 40 tygodnia w zł	78,00	40 tygodni x 78 zł = 3.120
Rata w 41 tygodniu w zł	99,70	3.120+99,70= 3.219,70 Po opłaceniu tej raty klient spłacił 98% zobowiązania z tytułu pożyczki
Rata od 42 do 120 tygodnia	1 zł	Razem pozostałe raty 120-41=79 x 1 zł = 79 zł
Suma rat tygodniowych w zł	3.298,70	3.120 + 99,70 + 79
RRSO %	197,91	
Pozadsetkowe koszty pożyczki PKK w zł	1.598,70	Prowizja
MPKK w zł	1.598,70	Pozadsetkowe koszty kredytu są równe ich ustawowej wartości maksymalnej.
MPKK - 2 obliczone dla faktycznego czasu spłaty pożyczki tj. 41 tygodni	826,01 zł	Znacznie niższy niż faktycznie pobrane PKK

$MPKK = (1.700 \times 25\%) + (1.700 \times 840/365 \times 30\%) = 425 + 1.173,70 = 1.598,70 \text{ zł}$

$MPKK - 2 = (1.700 \times 25\%) + (1.700 \times 287/365 \times 30\%) = 425 + 401,01\text{zł} = 826,01 \text{ zł}$

2) Umowa nr [xxx], zawarta 6 maja 2022 r.

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Całkowita kwota do zapłaty w zł	8.149,73	
Całkowita kwota kredytu w zł	4.200	
Całkowity koszt kredytu w zł	3.949,73	
Prowizja	3.949,73	
Odsetki w zł	-	brak
Okres kredytowania	120 tygodni	840 dni
Rata tygodniowa od 1 do 40 tygodnia w zł	197,70	40 tygodni x 197,70 zł = 7.908
Rata w 41 tygodniu w zł	162,73	7.908 + 162,73 = 8.070,73 Po opłaceniu tej raty klient spłacił 99% zobowiązania z tytułu pożyczki
Rata od 42 do 120 tygodnia	1 zł	Razem pozostałe raty 120-41=79 x 1 zł = 79 zł
Suma rat tygodniowych w zł	8.149,73	7.908 + 162,73 + 79
RRSO %	197,91	
Pozadsetkowe koszty pożyczki PKK w zł	3.949,73	Prowizja
MPKK w zł	3.949,73	Pozadsetkowe koszty kredytu są równe ich ustawowej wartości maksymalnej.
MPKK - 2 obliczone dla faktycznego czasu spłaty pożyczki tj. 41 tygodni	2.040,74	Znacznie niższy niż faktycznie pobrane PKK

$$\text{MPKK} = (4.200 \times 25\%) + (4.200 \times 840/365 \times 30\%) = 1.050 + 2.899,73 = 3.949,73$$

$$\text{MPKK} - 2 = (4.200 \times 25\%) + (4.200 \times 287/365 \times 30\%) = 1.050 + 990,74 \text{ zł} = 2.040,74 \text{ zł}$$

3) Umowa nr [xxx], zawarta 15 czerwca 2022 r.

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Całkowita kwota do zapłaty w zł	2.910,62	
Całkowita kwota kredytu w zł	1.500,00	
Całkowity koszt kredytu w zł	1.410,62	
Prowizja	1.410,62	
Odsetki w zł	-	brak
Okres kredytowania	120 tygodni	840 dni
Rata tygodniowa od 1 do 40 tygodnia w zł	69	40 tygodni x 69 zł = 2.760
Rata w 41 tygodniu w zł	71,62	2.760 + 71,62 = 2.831,62 Po opłaceniu tej raty klient spłacił 97% zobowiązania z tytułu pożyczki
Rata od 42 do 120 tygodnia	1 zł	Razem pozostałe raty 120-41=79 x 1 zł = 79 zł
Suma rat tygodniowych w zł	2.910,62	2.760 + 71,62 + 79
RRSO %	197,91	
Pozaadsetkowe koszty pożyczki PKK w zł	1.410,62	Prowizja
MPKK w zł	1.410,62	Pozaadsetkowe koszty kredytu są równe ich ustawowej wartości maksymalnej.
MPKK - 2 obliczone dla faktycznego czasu spłaty pożyczki tj. 41 tygodni	728,84	Znacznie niższy niż faktycznie pobrane PKK

$$\text{MPKK} = (1.500 \times 25\%) + (1.500 \times 840/365 \times 30\%) = 375 + 1.035,62 = 1.410,62$$

$$\text{MPKK} - 2 = (1.500 \times 25\%) + (1.500 \times 287/365 \times 30\%) = 375 + 353,84 \text{ zł} = 728,84 \text{ zł}$$

[18] W I połowie 2022 r. Spółka zawarła łącznie [xxx] umów.

[19] W związku z nowelizacją przepisów ukk Spółka roku 2023 r. wprowadziła nowy wzorzec Umowy Pożyczki Pieniężnej.

Także, w wypadku tych umów maksymalne wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu obliczono dla dwóch przypadków, to jest: maksymalnego PKK wynikającego z ukk (oznaczone poniżej jako MPKK) oraz dla faktycznego czasu spłaty, to jest 41 tygodni (oznaczone jako MPKK-2).

Dane dotyczące przykładowych umów zawartych w roku 2023 przedstawiają się następująco:

4) Umowa nr [xxx], zawarta 17 stycznia 2023 r.

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Kwota pożyczki do spłaty w zł	7.250,00	
Kwota pożyczki do wypłaty w zł	5.000,00	
Całkowity koszt pożyczki w zł	2.250,00	
Prowizja w zł	2.250,00	
Odsetki w zł	-	brak
Okres kredytowania	183 tygodni	1.281dni
Rata tygodniowa od 1 do 30 tygodnia liczba rat wysokość raty	30 239,32 zł	30 tygodni x 239,32 zł = 7.179,60 Po opłaceniu tych rat klient spłacił 99% zobowiązania
Rata tygodniowa od 31 do 59 tygodnia liczba rat wysokość raty	29 2 zł	29 x 2 zł = 58 zł
Rata tygodniowa od 60 do 178 tygodnia liczba rat wysokość raty	119 0,10 zł	119 x 0,10 zł = 11,90 zł
Rata tygodniowa od 179 do 183 tygodnia liczba rat wysokość raty	5 0,10 zł	5 x 0,10 = 0,50 zł
Suma rat tygodniowych liczba rat suma rat	183 7.250 zł	7.179,60 + 58 + 11,90 + 0,50
RRSO %	251,33	
Pozaadsetkowe koszty pożyczki PKK w zł	2.250,00	Prowizja
MPKK w zł	2.254,79	PKK są o 4,79 zł niższe od ich ustawowej wartości maksymalnej
MPKK - 2 w zł obliczone dla faktycznego czasu spłaty pożyczki tj. 30 tygodni	787,67	Znacznie niższy niż faktycznie pobrane PKK

$$MPKK = (K \times 10\%) + (K \times n/R \times 10\%)$$

$$MPKK = (5.000 \times 10\%) + (5005 \times 1.281/365 \times 10\%) = 500 + 1.754,79 = 2.254,79 \text{ zł}$$

$$MPKK - 2 = (5.000 \times 10\%) + (5.000 \times 210/365 \times 10\%) = 500 + 287,67 = 787,67 \text{ zł}$$

5) Umowa nr [xxx], zawarta 17 marca 2023 r.

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Kwota pożyczki do spłaty w zł	2.175,00	
Kwota pożyczki do wypłaty w zł	1.500,00	
Całkowity koszt pożyczki w zł	675,00	
Prowizja w zł	675,00	
Odsetki w zł	-	brak
Okres kredytowania	183 tygodni	1.281dni
Rata tygodniowa od 1 do 30 tygodnia liczba rat wysokość raty	30 70,16 zł	30 tygodni x 70,16 zł = 2.104,80 Po opłaceniu tych rat klient spłacił 96,77% zobowiązania
Rata tygodniowa od 31 do 59 tygodnia liczba rat wysokość raty	29 2 zł	29 x 2 zł = 58 zł
Rata tygodniowa od 60 do 178 tygodnia liczba rat	119	119 x 0,10 zł = 11,90 zł

wysokość raty	0,10 zł	
Rata tygodniowa od 179 do 183 tygodnia liczba rat wysokość raty	5 0,06 zł	5 x 0,06 = 0,30 zł
Suma rat tygodniowych liczba rat suma rat	183 2.175,00 zł	2.104,80 + 58 + 11,90 + 0,30
RRSO %	251,33	
Pozadsetkowe koszty pożyczki PKK w zł	675,00	Prowizja
MPKK w zł	676,00	PKK są o 1 zł niższe od ich ustawowej wartości maksymalnej.
MPKK - 2 w zł obliczone dla faktycznego czasu spłaty pożyczki tj. 30 tygodni	236,30	MPKK - 2 jest znacznie niższy niż faktycznie pobrane PKK

$$MPKK = (K \times 10\%) + (K \times n/R \times 10\%)$$

$$MPKK = (1.500 \times 10\%) + (1.500 \times 1.281/365 \times 10\%) = 150 + 526 = 676$$

$$MPKK - 2 = (1.500 \times 10\%) + (1.500 \times 210/365 \times 10\%) - 150 + 86,30 = 236,30$$

6) Umowa nr [xxx], zawarta 28 kwietnia 2023 r.

Parametry pożyczki	Wartości	Uwagi
Kwota pożyczki do spłaty w zł	3.625,00	
Kwota pożyczki do wypłaty w zł	2.500,00	
Całkowity koszt pożyczki w zł	1.125,00	
Prowizja w zł	1.125,00	
Odsetki w zł	-	brak
Okres kredytowania	183 tygodni	1.281dni
Rata tygodniowa od 1 do 30 tygodnia liczba rat wysokość raty	30 118,49 zł	30 tygodni x 118,49 zł = 3.554,70 zł Po opłaceniu tych rat klient spłacił 98% zobowiązania
Rata tygodniowa od 31 do 59 tygodnia liczba rat wysokość raty	29 2 zł	29 x 2 zł = 58 zł
Rata tygodniowa od 60 do 178 tygodnia liczba rat wysokość raty	119 0,10 zł	119 x 0,10 zł = 11,90 zł
Rata tygodniowa od 179 do 183 tygodnia liczba rat wysokość raty	5 0,08 zł	5 x 0,08 = 0,40 zł
Suma rat tygodniowych liczba rat suma rat	183 3.625 zł	3.554,70 + 58 + 11,90 + 0,40
RRSO %	261,34	
Pozadsetkowe koszty pożyczki PKK w zł	1.125,00	Prowizja
MPKK w zł	1.127,40	PKK są ok. 2 zł niższe od ich ustawowej wartości maksymalnej.
MPKK - 2 w zł obliczone dla faktycznego czasu spłaty pożyczki tj. 30 tygodni	393,84	MPKK - 2 jest znacznie niższy niż faktycznie pobrane PKK

$$\text{MPKK} = (K \times 10\%) + (K \times n/R \times 10\%)$$

$$\text{MPKK} = (2.500 \times 10\%) + (2.500 \times 1.281/365 \times 10\%) = 250 + 877,40 = 1.127,40$$

$$\text{MPKK} - 2 = (2.500 \times 10\%) + (2.500 \times 210/365 \times 10\%) = 250 + 143,84 = 393,84$$

- [20] W umowach pożyczkowych zawieranych z konsumentami na podstawie wzorca umownego, stosowanego od 14 kwietnia do 16 grudnia 2022 r. w § 4 ust. 3 zawarto postanowienie o treści: *Prowizja - dotyczy chwili zawarcia umowy i dlatego nie ulega obniżeniu w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki.* [k. 96-98]
- [21] Natomiast we wzorcu obowiązującym od 9 stycznia do 28 kwietnia 2023 r. zamieszczono postanowienie o treści: *W przypadku wcześniejszej spłaty (w tym częściowej) kredytu, Pożyczkobiorcy zwraca się odpowiednią część naliczonej i zapłaconej prowizji.* [k. 99-101]
- [22] Stosownie do informacji przekazanych przez LIDER ODDZIAŁ, w 2023 obrót/przychód Spółki wyniósł [xxx] [k. 156].

PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Interes publiczny:

- [23] Podstawowym warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorcy - naruszające przepisy tej ustawy - stanowią potencjalne zagrożenie dla interesu publicznego. Stosownie bowiem do art. 1 ust. 1 uokik, zasadniczym jej celem jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Interpretacja pojęcia interesu publicznoprawnego, wymaga odniesienia do ukształtowanego w tym zakresie orzecznictwa, zgodnie z którym naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami prawa dotknięty został „szerszy krąg uczestników rynku”, a także, gdy działania te wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska (por. wyrok Sądu Najwyższego, III SK 40/07, z dnia 5 czerwca 2008 r.). W przedmiotowym aspekcie, warunkiem koniecznym do zastosowania ustawy jest, aby działanie przedsiębiorcy, któremu zarzucono naruszenie jej przepisów, stanowiło potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś jednostki lub grupy.
- [24] Przedmiotowe postępowanie dotyczy działań przedsiębiorcy LIDER ODDZIAŁ, które dotykać mogły nieograniczonego kręgu adresatów, posiadających status konsumentów. W ocenie Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy mogli być lub byli klientami Przedsiębiorcy. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Interes publicznoprawny zawiera się w związku z tym w ochronie praw konsumentów, do których Przedsiębiorca kieruje swoje oferty. Ochrona konsumentów podejmowana w trybie postępowania przed Prezesem Urzędu nie dotyczy więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale szerszego kręgu konsumentów, których dotyczą bezpośrednio działania Przedsiębiorcy, i których sytuacja jest w tym zakresie podobna.

Zatem w rozpatrywanej sprawie uzasadnione było podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Status przedsiębiorcy:

[25] Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236) za przedsiębiorcę uznaje się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującą działalność gospodarczą. Zgodnie natomiast z art. 3 ustawy - Prawo przedsiębiorców, działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Spółka jest wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą i posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ust. 1 uokik, a zatem może być stroną postępowań prowadzonych przez Prezesa Urzędu.

Sprzeczność zachowania Przedsiębiorcy z prawem lub dobrymi obyczajami:

[26] Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W świetle zaś przepisu art. 24 ust. 2 pkt 3 tej ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w tym w szczególności stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych.

Aby uznać dane działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zawartym w ww. przepisach ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, należy wykazać, że spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

- 1) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
- 2) działanie to jest sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami,
- 3) działanie to godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów sankcjonowane jest więc zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami.

Jednocześnie, sprzeczność z prawem działania lub zaniechania przedsiębiorcy może być ujmowana jako zachowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa stanowionego, natomiast dobre obyczaje pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego.

Naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów prawa stanowionego lub dobrych obyczajów jest jednocześnie wyrazem naruszenia obowiązującego porządku prawnego, który obejmuje zarówno nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, jak i nakazy i zakazy wynikające z dobrych obyczajów.

W rozpatrywanej sprawie, przedmiotem rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu jest ocena, czy w ustalonym stanie faktycznym Przedsiębiorca prowadził działalność w sposób naruszający dobre obyczaje oraz dopuścił się stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej.

Model przeciętnego konsumenta:

[27] Stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej należy rozpatrywać w kontekście jej wpływu na zachowanie przeciętnego konsumenta. Zgodnie z art. 2 pkt 8 upnpr przez konsumenta przeciętnego rozumie się konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Oceny tej dokonuje się z uwzględnieniem

czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

- [28] Wzorzec przeciętnego konsumenta nie jest więc stały, jednolity, zmieniać się bowiem może w zależności od okoliczności konkretnej sprawy, tym niemniej, wskazać należy, że ustawodawca definiując przeciętnego konsumenta wyróżnia pewne jego cechy uniwersalne. Z definicji przeciętnego konsumenta wynika wprost, że ma on prawo do rzetelnej, pełnej i niewprowadzającej w błąd informacji, dotyczącej oferty przedsiębiorcy, tylko wówczas możemy postrzegać go jako „dostatecznie dobrze poinformowanego”.
- [29] Formułując model przeciętnego konsumenta w niniejszej sprawie, należy wziąć pod uwagę powszechny charakter produktu, jakim są usługi oferowania przez instytucje pożyczkowe kredytów konsumenckich. Oferta zawarcia umowy pożyczkowej jest kierowana do wszystkich, do każdej osoby, która zainteresowana jest zaspokojeniem swoich potrzeb poprzez zaciągnięcie tego rodzaju zobowiązania. Przeciętny konsument nie musi przy tym posiadać jednak pełnej wiedzy o obowiązujących przepisach prawa bowiem w tym zakresie działa w zaufaniu do profesjonalizmu i dobrej intencji kredytodawcy. Na każdym etapie zawarcia umowy przeciętny konsument ma prawo odbierać kierowane do niego przekazy w sposób dostówny zakładając, że przedsiębiorca, od którego pochodzą, przekazuje mu informacje w sposób nie tylko dostatecznie jasny, jednoznaczny ale i prawdziwy
- [30] W przedmiotowej sprawie Spółka, co prawda twierdzi, że dokonuje rozliczenia kosztu prowizji w wypadku wcześniejszej spłaty kredytu przez konsumenta, jednak w umowach nadal znajdują się postanowienia, które mogą wprowadzać konsumentów w błąd co do obowiązków kredytodawcy, jak i praw kredytobiorcy w tym zakresie. Tym samym osoba potencjalnie zainteresowana usługą świadczoną przez Kredytodawcę i bazująca wyłącznie na treści udostępnianych jej umów jest wprowadzana w błąd.

Ad pkt I. sentencji decyzji:

- [31] Przedmiotem pierwszego zarzutu postawionego Przedsiębiorcy jest stosowanie praktyki, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, polegającej na bezzasadnym wydłużaniu w proponowanych konsumentom umowach pożyczki długości okresu spłaty kredytu do 120 tygodni, podczas gdy spłata niemal całości tj. ok. 98% całkowitego, zaciąganego zobowiązania, zgodnie z Umową Pożyczki Pieniężnej, następuje w pierwszych 41 ratach tygodniowych. Rezultatem tak ukształtowanego stosunku jest zawyżenie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, określonej ustawą o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji do wzrostu zadłużenia konsumentów - pożyczkobiorców, z tytułu ponoszonych pozaodsetkowych kosztów pożyczki, co stanowi zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z dobrymi obyczajami i godzi w zbiorowe interesy konsumentów.
- [32] W celu zobrazowania praktyki Spółki dotyczącej ustalania kosztów pożyczki - Prezes Urzędu w pkt [17] przedstawił szczegółowe parametry dotyczących przykładowych umów zawieranych z konsumentami w roku 2022.

Kluczowym elementem w przedstawionych obliczeniach są zdefiniowane w ukk pozaodsetkowe koszty kredytu, które zgodnie z treścią art. 5 pkt 6a tej ustawy obejmują wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek.

Zgodnie z art. 36a ust. 1 ukk - w brzmieniu obowiązującym w okresie od 1 lipca 2021 r. do 17 grudnia 2022 r. maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu obliczało się według wzoru:

$$MPKK \leq (K \times 25\%) + (K \times n / R \times 30\%)$$

gdzie:

MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach, (m-c ma 30,41666 dni; 24 m-ce = 729,9998)

R - liczbę dni w roku.

Pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Wskazane koszty nie należą się zatem w tej części, która przekracza maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone w sposób określony w art. 36a ust. 1 ukk lub całkowitą kwotę kredytu.

W odniesieniu do analizowanych umów maksymalne wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu przedstawiono jako: MPKK (maksymalne PKK wynikające z ukk) oraz MPKK-2, ustalone dla faktycznego czasu spłaty, to jest 41 tygodni.

- [33] Jak wynika z przedstawionych wyliczeń, maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu (oznaczone jako MPKK) stosowane przez Spółkę mieszczą się w kwocie maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, wynikających z art. 36a ukk, jednakże wyłącznie w przypadku obliczeń dokonanych dla okresu trwania umowy obejmującego 120 tygodni. W przypadku tożsamy wartości, przyjmując jako czas trwania umowy okres pierwszych 41 rat tygodniowych (oznaczonych jako MPKK - 2), we wszystkich analizowanych umowach, dochodzi do przekroczenia wartości wynikającej z ustawowej górnej granicy pozaodsetkowych kosztów kredytu. Biorąc pod uwagę, iż w ramach pierwszych 41 rat tygodniowych dochodzi do spłaty niemal pełnego zobowiązania (ok. 98%), ustalanie spłaty szczytowych kwot pozostałego zobowiązania zazwyczaj na liczbę 79 rat tygodniowych, następuje w wyjątkowo nieproporcjonalnie długim okresie czasu w stosunku do ustalonego czasu trwania umowy. Taka konstrukcja analizowanych produktów oferowanych konsumentom przemawia za postawieniem tezy, iż Spółka celowo przyjęła powyższy model spłaty zobowiązania, celem obejścia regulacji z art. 36a ukk, ustalając pozaodsetkowe koszty kredytu na poziomie przekraczającym górną granicę ustaloną przez Ustawodawcę.
- [34] Tego rodzaju działania Przedsiębiorcy, w ocenie Prezesa Urzędu, powodują sztuczne i niczym nieuzasadnione wydłużanie okresu obowiązywania umów pożyczek, poprzez wprowadzenie spłaty pożyczek w 120 ratach tygodniowych, pomimo uiszczania znaczącej części sumy pożyczki w ramach pierwszych 41 rat tygodniowych, w trakcie których konsumenci spłacają niemal całość zaciągniętej pożyczki. Przedsiębiorca wprowadzając tak dużą liczbę rat znacząco wydłużył okres trwania umowy pożyczki, co znajduje odzwierciedlenie w podniesieniu się granicy kwotowej maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, obliczanej zgodnie ze wzorem wskazanym w art. 36a ukk. Tym samym, zgodnie z warunkami umowy pożyczki, Spółka z jednej strony uzyskuje uprawnienie do dochodzenia kwoty stanowiącej niemalże całą sumę do

splacenia przez konsumenta po upływie ok. 1/3 okresu, na jaki zawarto umowę (tj. w okresie spłaty pierwszych 41 rat), z drugiej natomiast strony, poprzez sztuczne wydłużenie okresu trwania całej umowy, ustanawia pozaodsetkowe koszty kredytu na poziomie znacznie wyższym, niżli w sytuacji, gdyby umowa pożyczki obejmowała wyłącznie okres płatności 41 rat tygodniowych.

- [35] Należy podkreślić, iż konsumenci zawierający umowy pożyczki z Przedsiębiorcą nie mają możliwości wyboru innego, niż ogólnie przyjęty przez Spółkę model spłaty zobowiązania, przewidujący w każdym wypadku określoną liczbę rat tygodniowych.
- [36] Od 18 grudnia 2022 r. po nowelizacji ukk, dla umów których okres spłaty przekracza 30 dni, *maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru*

$$MPKK = (K \times 10\%) + (K \times n/R \times 10\%)$$

gdzie:

MPKK - oznacza maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach,

R - liczbę dni w roku.

- [37] Spółka dostosowując swoje działania do zmienionych przepisów, w dniu 9 stycznia 2023 r., wprowadziła nowy wzorzec Umowy Pożyczki Pieniężnej. Dane dotyczące przykładowych umów zawartych w roku 2023 przedstawiono w pkt [19].
- [38] Zaprezentowane dane wskazują jednoznacznie, że chociaż Spółka w 2023 r. wprowadziła nowe wzorce umowne i udzielała pożyczek konsumentom na innych, zmienionych zasadach, jednak pomimo tych zmian, rozpatrywana praktyka trwała nadal. Przedsiębiorca, dalej bezpodstawnie prowadził do ustalania i pobierania zawyżonych pozaodsetkowych kosztów kredytu poprzez wydłużanie okresu trwania umowy. Co więcej, praktyka nie ustała nawet po wszczęciu niniejszego postępowania i trwała aż do zaprzestania przez LIDER ODDZIAŁ działalności pożyczkowej.
- [39] Podsumowując, w ocenie Prezesa Urzędu, opracowany i stosowany przez Spółkę model harmonogramu spłaty pożyczek służył przed wszystkim zawyżeniu limitu kosztów, skutkując pobieraniem od pożyczkobiorców pozaodsetkowych kosztów w wysokości większej niż gdyby umowa trwała wyłącznie w okresie pierwszych 30, czy 40 rat tygodniowych, kiedy to spłacono niemalże całość pożyczki. Spółka wydłużała okres trwania umów pożyczek, a wraz z nim liczbę rat, co nie znajduje jednak uzasadnienia z punktu widzenia prawidłowego wykonania umowy.
- [40] Zdaniem Prezesa Urzędu działania Spółki, wskazane w pkt I sentencji niniejszej decyzji naruszają interesy konsumentów poprzez działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami.
- [41] Dobre obyczaje to pozaprawne normy postępowania. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tym praktykami życia gospodarczego. Dobre obyczaje pojmowane są jako reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie normami i zasadami postępowania.

- [42] Jak wskazuje się w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 lutego 2006 r. sygn. XVII Ama 118/04, *Legalis*) w *stosunkach z konsumentami istota dobrego obyczaju sprowadza się do właściwego informowania o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywania uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnego traktowania partnerów umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami SOKiK uznał działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności.*
- [43] Mając powyższe na względzie w niniejszej sprawie za dobry obyczaj uznać należy takie działanie Przedsiębiorcy, w związku z zawieranymi umowami kredytu konsumenckiego, które będzie wyrazem rzetelności, szacunku i uczciwości wobec drugiej strony umowy. Dobry obyczaj nakazuje bowiem nie tylko przestrzegania prawa ale także jego nienadużywanie a zasady uczciwości i rzetelności kupieckiej nakazują uwzględniać nie tylko interes własny Przedsiębiorcy ale również interes jego kontrahentów/konsumentów, a przynajmniej go nie naruszać.
- [44] Analizowane na potrzeby niniejszego postępowania zachowanie Spółki, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami, należy ocenić biorąc pod uwagę okoliczność, iż w związku z istnieniem regulacji chroniących interesy konsumentów usług finansowych, konsumenci/pożyczkobiorcy, mogą pozostawać w przeświadczeniu, iż określone przez Kredytodawcę opłaty m.in. z tytułu udzielanych kredytów konsumenckich nie będą przekraczały wyznaczonych przez przedmiotową ustawę maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu. Tymczasem LIDER ODDZIAŁ, poprzez ustalenie w oferowanych umowach pożyczek okresu spłaty, który obejmuje ponad 2/3 rat tygodniowych, w ramach których następują spłaty rażąco niskich kwot względem całkowitej sumy jaką zobowiązany jest zwrócić konsument, w sposób sztuczny wpływa na podwyższenie górnego limitu maksymalnych, możliwych do pobrania pozaodsetkowych kosztów kredytu. LIDER ODDZIAŁ, wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty działającego na rynku usług finansowych, ustalił harmonogram spłat pożyczek w sposób ekonomicznie bezzasadny wydłużając okres trwania umowy i doprowadzając w konsekwencji do pobierania opłat z tytułu pozaodsetkowych kosztów kredytu na poziomie wyższym, niżli wynikałoby to z wyliczeń, przy przyjęciu jako okres spłaty pożyczki wyłącznie kilkudziesięciu (41 czy 30) pierwszych rat tygodniowych. W ten sposób Przedsiębiorca, wykorzystując niewiedzę lub naiwność, mógł doprowadzać do wywołania u konsumenta błędnego przekonania, iż wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu mieści się w ramach górnej granicy określonej przez przepisy prawa, podczas gdy działania Przedsiębiorcy, polegające na nieuzasadnionym wydłużeniu okresu trwania całej umowy, prowadzą w rzeczywistości do nieuprawnionego obejścia regulacji z ustawy o kredycie konsumenckim.
- [45] Zdaniem Prezesa Urzędu w ten sposób Przedsiębiorca bezpodstawnie ograniczył konsumentom ich prawa wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów ustawowych, w szczególności w sposób niezasadny wydłużając okresy trwania umów, prowadząc tym samym do obejścia regulacji w zakresie maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu. Zachowania rynkowe Przedsiębiorcy naruszają ekonomiczne interesy konsumentów, ponieważ takie działanie nie jest obojętne dla danego konsumenta/pożyczkobiorcy prowadząc do ponoszenia wyższych kosztów obsługi pożyczki. Opisana praktyka Spółki stanowi zatem praktykę określoną w art. 24 ust 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów:

[46] Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje „zbiorowego interesu konsumentów”, ograniczając się jedynie do sprecyzowania (w art. 24 ust. 3 uokik), że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Przez godzenie w zbiorowe interesy konsumentów (które może polegać zarówno na naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów, jak i na samym zagrożeniu ich naruszenia) należy rozumieć narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę obejmującą zarówno działania, jak i zaniechania.

W oparciu o wykładnię przepisu art. 24 ust. 2 i 3 uokik, zbiorowy interes konsumentów rozumiany jest jako interes dotyczący ogółu (zbiorowości), zaś jego naruszenie ma miejsce, gdy skutkami działań dotknięty jest pewien krąg uczestników rynku - konsumentów. Z tego względu zachowanie przedsiębiorcy godzące w zbiorowe interesy konsumentów jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów - nie zaś jedynie określonego konsumenta - i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. Zaistnienie przestanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest przy tym bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Interes konsumentów należy przy tym rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę za zasługujący na ochronę i zabezpieczenie.

W niniejszej sprawie działania Przedsiębiorcy potencjalnie mogły dotyczyć każdego konsumenta z obszaru działania Spółki, bowiem oferta LIDER ODDZIAŁ była kierowana do każdej osoby zainteresowanej zawarciem umowy pożyczki. Działanie Przedsiębiorcy nie dotyczyło zatem interesów poszczególnych osób, lecz szerokiego i nieograniczonego kręgu konsumentów, których sytuacja była identyczna i wspólna.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, iż działania Spółki wskazały na naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. W efekcie działań Przedsiębiorcy naruszone zostały interesy ekonomiczne konsumentów, którzy, w związku z zawartą umową pożyczki, zostali obciążeni nadmiernymi kosztami kredytu, co nie pozostaje bez wpływu na sytuację konsumenta/kredytobiorcy.

[47] Reasumując, analiza stanu faktycznego rozpatrywanej sprawy wskazała, że Przedsiębiorca, wydłużając niezasadnie okresy trwania umów, bezpodstawnie doprowadził do zawyżenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, co nie jest obojętne dla sytuacji ekonomicznej i życiowej danego konsumenta/pożyczkobiorcy. Tym samym uznać należy, że zachowanie rynkowe Kredytodawcy naruszyło zarówno dobre obyczaje jak i interesy konsumentów. Opisane działanie Spółki stanowi zatem praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

[48] Prezes Urzędu, na podstawie art. 26 ust. 1 uokik, wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 uokik.

Natomiast, w wypadku gdy przedsiębiorca zaprzestał stosowania danej praktyki Prezes Urzędu, w oparciu o przepis art. 27 uokik, wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającej zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Ciężar udowodnienia okoliczności umożliwiających stwierdzenia zaniechania stosowania praktyki spoczywa jednak na przedsiębiorcy.

W toku przeprowadzonego postępowania Przedsiębiorca poinformował, iż z dniem 1 maja 2023 r. zaprzestał oferowania pożyczek konsumentom, na dowód czego przedstawił ostatnią Umowę Pożyczki Pieniężnej, zawartą z kredytobiorcą/konsumentem w dniu 28 kwietnia 2023 r., stąd uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy, **orzeczono jak w pkt I sentencji decyzji.**

Ad pkt II. sentencji decyzji:

- [49] Przedmiotem drugiego zarzutu postawionego Przedsiębiorcy jest stosowanie praktyki, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 uokik, polegające na wprowadzeniu konsumentów - kontrahentów Kredytodawcy w błąd poprzez ustalenie w Umowie Pożyczki Pieniężnej, że w wypadku spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie, koszt prowizji nie ulega obniżeniu, co wyczerpuje przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej określonej w art. 5 ust. 1 i ust. 3 pkt. 3 i 4 upnpr.
- [50] Stosownie do brzmienia art. 4 ust. 2 zd. 1 upnpr, za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzecznego z prawem kodeksu dobrych praktyk. Zgodnie z art. 4 ust. 2 zd. 2 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym wymienione w tym przepisie praktyki nie podlegają ocenie w świetle przesłanek określonych w art. 4 ust. 1 ww. ustawy.
Praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął (art. 5 ust. 1 upnpr). Interpretując pojęcie praktyki wprowadzającej w błąd należy stwierdzić, że jest to każda praktyka, która w jakikolwiek sposób, w tym również przez swoją formę, wywołuje skutek w postaci co najmniej możliwości wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta, do którego jest skierowana i która może zniekształcić jego zachowanie rynkowe.
Ponadto art. 5 ust. 3 pkt 3 oraz pkt 4 upnpr stanowi, że wprowadzające w błąd działanie może w szczególności dotyczyć obowiązków przedsiębiorcy związanych z produktem oraz praw konsumenta.
- [51] Odnosząc się do postawionego Spółce zarzutu, wskazać należy, że w myśl art. 49 ukk, w przypadku spłaty całości (odpowiednio - także części) kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu, obejmujący wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.
W ocenie Prezesa Urzędu przywołany przepis ukk należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów składających się na całkowity koszt takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tym, że redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie - i to stanowi jedyny wskazany w ukk ogranicznik ustalenia redukcji kosztu kredytu związanego z jego wcześniejszą spłatą. Przedstawione rozważania dotyczące przedterminowej spłaty całego kredytu mają w pełni zastosowanie również w odniesieniu do przedterminowej spłaty części kredytu (o której mowa w art. art. 49 ust. 2 ukk).
Należy wskazać, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 49 ust. 1 ukk, przepis ten obejmuje swoim zakresem całkowity koszt kredytu. Definicja całkowitego kosztu kredytu zawarta została z kolei w art. 5 pkt 6 tej ustawy i zgodnie z tym przepisem obejmuje: *wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu*

lub do uzyskania go na oferowanych warunkach - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Tym samym art. 49 ust. 1 ukk nie wyłącza przedmiotowo możliwości obniżenia żadnego z rodzajów kosztów określonych w art. 5 pkt 6 tej ustawy.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe stanowisko znajduje również odzwierciedlenie w brzmieniu art. 16 ust. 1 Dyrektywy 2008/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.Urz. UE L 133 z 22.05.2008, str. 66, dalej jako: „Dyrektywa”), którego implementację stanowią art. 48 i art. 49 ukk. W zdaniu drugim wskazanego ustępu Dyrektywa stwierdza w sposób jasny i niebudzący żadnych wątpliwości, że konsument jest „uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy”. Dyrektywa jasno zatem wskazuje, że obniżce podlegają nie tylko odsetki, ale również wszelkie pozostałe koszty, mieszczące się w definicji całkowitego kosztu kredytu. Przepis ten nie używa natomiast pojęcia „kosztów zależnych od długości trwania umowy kredytu”.

- [52] Prezes Urzędu ustalił, iż Spółka określała w stosowanych wzorcach umownych, a tym samym i w umowach zawieranych z użyciem tych wzorców regulacje związane z sytuacją wcześniejszej spłaty całości lub części pożyczki przed oznaczonym w umowie terminem. Wprawdzie, w Umowie Pożyczki Pieniężnej wskazano, iż pożyczkobiorca jest uprawniony do wcześniejszej spłaty pożyczki, jednak w sposób nieuzasadniony, w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki przed terminem ustalonym w umowie, Spółka w ramach całkowitego kosztu kredytu ulegającego obniżeniu nie uwzględnia wysokości pobranej prowizji, jak wynika bowiem z treści § 4.3 Umowy Pożyczki Pieniężnej: *Prowizja - dotyczy chwili zawarcia umowy i dlatego nie ulega obniżeniu w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki.*
- [53] W trakcie podjętych przez Prezesa Urzędu działań, Przedsiębiorca wyjaśnił, że w rzeczywistości dokonuje rozliczenia kosztu prowizji, jednak w umowach będących w trakcie wykonywania, w dalszym ciągu znajdują się postanowienia, które mogą wprowadzać konsumentów w błąd. Kredytobiorcy/konsumenty nadal nie są poinformowani należycie o ich prawach związanych z wcześniejszą spłatą zobowiązania w całości lub w części tj. o możliwości uzyskania stosownego zwrotu części środków, pobranych z tytułu prowizji. Takie działanie nie tylko wprowadza w błąd ale także zniekształca zachowanie rynkowe kredytobiorcy, który pod wpływem błędnej informacji może zrezygnować z wcześniejszej spłaty albo zrezygnować z dochodzenia zwrotu, w sytuacji gdyby takiego zwrotu nie otrzymał.
- [54] Zdaniem Prezesa Urzędu Przedsiębiorca swoim zachowaniem mógł dopuścić się stosowania nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 3 pkt 3 i 4 upnr.

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów:

- [55] Również w wypadku tej praktyki Prezes Urzędu uznał, iż działania Przedsiębiorcy mogą dotyczyć każdego konsumenta, bowiem jak zostało to już wyjaśnione wcześniej oferta zawarcia umowy kredytu konsumenckiego była kierowana do każdej osoby zainteresowanej pożyczką. Działanie Spółki nie dotyczyło więc interesów poszczególnych osób, lecz szerokiego i nieograniczonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna.

Mając na względzie stan faktyczny sprawy, należy stwierdzić, iż działania Przedsiębiorcy wskazują na naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. W efekcie działań Przedsiębiorcy naruszone zostały interesy ekonomiczne konsumentów, którzy na skutek błędnej informacji mogli zrezygnować z wcześniej spłaty kredytu albo pomimo dokonania wcześniejszej spłaty pożyczki, działając pod wpływem błędu, mogli nie podjąć działań zmierzających do uzyskania rekompensaty kosztów pożyczki lub mogli nie dokonać weryfikacji ustaleń dokonanych w tym zakresie przez Przedsiębiorcę.

[56] Uwzględniając wszystkie okoliczności stanu faktycznego Prezes Urzędu uznał, że działania Przedsiębiorcy stanowią nieuczciwą praktykę rynkową i naruszają interesy konsumentów a tym samym wypełniają przesłanki praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik.

[57] Prezes Urzędu, na podstawie art. 27 uokik, wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającej zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania, ciężar udowodnienia okoliczności umożliwiających stwierdzenia zaniechania stosowania praktyki spoczywa jednak na przedsiębiorcy. W toku przeprowadzonego postępowania LIDER ODDZIAŁ poinformował, iż zaniechał stosowania tej praktyki na okoliczność czego przedstawił nowy wzorzec umowy, wprowadzony z dniem 9 stycznia 2023 r., w którym postanowienie o braku możliwości uzyskania zwrotu części kosztów dotyczących prowizji, w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki, zostało usunięte.

Uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy **orzeczono jak w pkt II sentencji decyzji.**

Ad pkt III. sentencji decyzji - środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów:

[58] Na podstawie art. 26 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 4 uokik Prezes Urzędu może określać środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów np. w postaci zobowiązania przedsiębiorcy do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o określonej treści lub formie. Zawarty w art. 26 ust. 2 uokik katalog środków usunięcia trwających skutków naruszenia jest przykładowy a Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę środki inne, niż wymienione w ustawie.

W rozpatrywanej sprawie Prezes Urzędu postanowił o zastosowaniu środków usunięcia trwających skutków stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych w punkcie I i II sentencji niniejszej decyzji, w postaci nałożenia na Przedsiębiorcę obowiązku przekazania każdemu konsumentowi, który od 14 kwietnia 2022 r. zawarł Umowę Pożyczki Pieniężnej informacji o treści określonej w punkcie III.1) niniejszej decyzji.

Istotą opisywanych w pkt I i pkt II sentencji decyzji praktyk są działania Spółki naruszające interesy konsumentów dlatego, w opinii Prezesa UOKiK, zasadnym jest powiadomienie konsumentów przez Przedsiębiorcę o tych praktykach w celu wyeliminowania stanu niewiedzy na temat niedozwolonego charakteru jego działań. Jest to o tyle istotne, że stosowanie orzeczonych praktyk doprowadziło do naruszenia interesu ekonomicznego konsumentów, którzy w konsekwencji są obciążani większymi kosztami kredytu oraz mogli albo mogliby nie uzyskać zwrotu części tych kosztów w sytuacji spłaty pożyczki przed terminem.

W ocenie Prezesa Urzędu, informacja o praktykach Spółki, spełni także funkcję edukacyjną. Dzięki temu oświadczeniu wiedza o rozstrzygnięciu będzie mogła dotrzeć do konsumentów. Powyższy środek może mieć więc również znaczenie prewencyjne, zniechęcając przedsiębiorcę, któremu zarzucono stosowanie zakwestionowanej w sentencji decyzji praktyki do stosowania podobnego rodzaju praktyk w przyszłości.

Dla usunięcia przez Spółkę trwających skutków naruszenia opisanego w pkt II sentencji decyzji, również niezbędne jest, aby konsumenci, którzy zostali objęci ww. praktyką, mogli się o niej dowiedzieć i w wypadku dokonania wcześniejszej spłaty kredytu wystąpić do przedsiębiorcy z odpowiednim wnioskiem (reklamacją) o zwrot nadpłaconej kwoty. Z tego powodu, Prezes Urzędu zdecydował także o poinformowaniu o możliwości skorzystania z procedury reklamacyjnej, w celu odzyskania nadpłaconych kwot.

Dodatkowo, w celu usunięcia trwających skutków stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w punkcie II sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu, w punkcie III.2 zdecydował o nałożeniu na Spółkę obowiązku obniżenia i zwrotu części kosztów pozaodsetkowych, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w wypadku spłaty całości (odpowiednio - także części) kredytu przed terminem określonym w umowie. Obniżenie będzie dokonywane zarówno w wypadku umów już spłaconych jak i spłacanych wcześniej w przyszłości, w oparciu o tzw. metodę liniową.

Prezes Urzędu uznał te środki za najbardziej adekwatne do naruszenia, o którym mowa w pkt II sentencji decyzji bowiem realizacja nałożonych obowiązków prowadzi wprost do usunięcia jego skutków. W opinii Prezesa UOKiK, art. 49 ukk, który stanowi implementację art. 16 ust. 1 Dyrektywy, należy interpretować w sposób możliwie najprostszy dla konsumentów, gdyż to ich ochronę, ze względu na słabszą pozycję, mają zapewniać zapisy Dyrektywy. Dlatego Prezes Urzędu stoi na stanowisku, że metoda obliczania kwoty obniżenia kosztów kredytu, która zapewni odpowiednio wysoki poziom ochrony konsumentów, to metoda liniowa. Metoda ta zakłada proporcjonalne obniżenie całkowitego kosztu kredytu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono okres kredytowania. Według słownika języka polskiego „proporcjonalny” oznacza: mający określony stosunek części do całości, wyrażający określony stosunek do jakiejś wielkości; pozostający w takim stosunku do innej wielkości, że gdy tę drugą zwiększymy lub zmniejszymy pewną liczbę razy, pierwsza zwiększy się lub zmniejszy taką samą liczbę razy¹.

Formuła obliczenia kwoty obniżenia kosztów kredytu - przy użyciu metody liniowej - będzie wymagała ustalenia:

- jaka część poniesionych kosztów kredytu przypada na jeden dzień kalendarzowy;
- liczby dni, o które skrócono okres kredytowania (liczba dni od daty faktycznej spłaty kredytu do określonego w umowie terminu spłaty kredytu).

Kwota obniżenia powinna stanowić iloczyn kosztu przypadającego na 1 dzień kalendarzowy i liczby dni, o które skrócono okres kredytowania.

Metoda liniowa powinna znaleźć odpowiednie zastosowanie również w przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie.

Stąd orzeczono jak w punkcie III sentencji decyzji.

¹ Mały słownik języka polskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994, str. 709.

[59] Prezes Urzędu odniósł się także do wniosku Spółki o wydanie decyzji na podstawie art. 28 uokik.

[60] W ocenie Prezesa Urzędu [xxx]

[61] Warto w tym miejscu wskazać także na orzecznictwo w tym przedmiocie np. na wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 23 marca 2017 r., w sprawie o sygn. akt VI ACa 1059/14, w którym Sąd stwierdził, że przepis art. 28 uokik ma charakter uznaniowy a ewentualny zarzut dotyczący niezastosowania wskazanego przepisu uokik może być zasadny (...) *jeżeli organ konsumentów nie wydał decyzji zobowiązującej wbrew wypracowanym w swojej praktyce orzeczniczej standardom postępowania (...) - albo - nie wydał takiej decyzji wbrew zasadom, do respektowania których zobowiązał się w stosunku do uczestników rynku wskutek ewentualnego upublicznienie wszelkiego rodzaju wyjaśnień, wytycznych zaleceń, i tym podobnych dokumentów przybliżających uczestnikom rynku sposób wykładni i stosowania publicznoprawnych reguł ochrony konsumentów (...) - lub - w przypadku wykazania naruszenia zasady równego traktowania przedsiębiorców dopuszczających się tożsamych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (...).*
Żadna z ww. okoliczności nie występuje w niniejszej sprawie.

Ad pkt IV. Kary pieniężne:

[62] Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy.

W myśl art. 106 ust. 3 pkt 1 uokik obrót, o którym mowa w ust. 1, oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat, w wypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości.

Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. W niniejszej sprawie, Prezes Urzędu przyjął, iż zasadne jest nałożenie kar pieniężnych.

[63] W oparciu o przekazane przez Przedsiębiorcę dowody ustalono, że Spółka w roku obrotowym 2023 osiągnęła obrót w wysokości: [xxx] zł.

[64] Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 uokik te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

[65] Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu uwzględnia również okoliczności łagodzące oraz obciążające, które wystąpiły w sprawie. Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, okolicznościami łagodzącymi są: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania.

Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonaniem naruszenia, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

[66] Prezes Urzędu, kalkulując kary pieniężne za praktyki o których mowa w pkt I i pkt II sentencji niniejszej decyzji, uwzględnił okoliczność, iż okres stosowania zakwestionowanych praktyk był długotrwały jedynie w wypadku pierwszej praktyki. Spółka udzielała pożyczek gotówkowych konsumentom, w oparciu o wzorzec Umowa Pożyczki Pieniężne, od 1 kwietnia 2022 r. Praktyka, o której mowa w pkt I sentencji decyzji była stosowana co najmniej od 14 kwietnia 2022 r. do 1 maja 2023 r. natomiast praktyka o której mowa w pkt. II sentencji decyzji była stosowana co najmniej od 14 kwietnia 2022 r. do 9 stycznia 2023 r.

W zakresie czynników obrazujących stopień i skutki rynkowe naruszenia, Prezes Urzędu uwzględnił, że stosowane przez Przedsiębiorcę praktyki naruszały interesy konsumentów. Stopień naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należy zakwalifikować jako znaczny. Oceniając stopień naruszenia uwzględnić należy także specyfikę rynku. Rynek, którego dotyczą naruszenia, związany ze świadczeniem usług finansowych jest prawnie regulowany, podmiot który działa na tym rynku winien jest nie tylko znać odpowiednie przepisy prawne, ale także je stosować, ich przestrzegać i do nich się dostosować.

Spółka, jako podmiot profesjonalny oraz doświadczony w prowadzonej działalności gospodarczej, ma obowiązek działania w sposób rzetelny i zgodny z obowiązującymi go przepisami prawa. W żadnej mierze nie powinna wykorzystywać sytuacji konsumentów ich braku doświadczenia, nieznajomości prawa, niewiedzy, zaufania czy naiwności.

W dalszej części, Prezes Urzędu oceni również skutki rynkowe poszczególnych naruszeń oraz rozważy, czy wysokość kary za dane naruszenie powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

Kara z tytułu stosowania praktyki, o której mowa w punkcie I sentencji decyzji:

[67] Istotą praktyki orzeczonej w pkt I niniejszej decyzji jest działanie niezgodne z dobrym obyczajem, godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Naruszenie to dokonane było na etapie przedkontraktowym, natomiast, zarzucana Przedsiębiorcy praktyka mogła wywoływać skutki przede wszystkim w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów. Zawyżone koszty kredytu w konsekwencji skutkowały zwiększeniem zadłużenia kredytobiorcy, co nie jest obojętne dla sytuacji życiowej konsumenta. Zawyżone koszty spowodowały także, przy otrzymaniu tej samej kwoty kredytu, zwiększenie obciążenia z tytułu spłacanych rat.

Uwzględniając wszystkie okoliczności Prezes Urzędu postanowił, w związku z naruszeniem, o którym mowa w pkt I sentencji decyzji, ustalić kwotę bazową kary w wysokości [xxx]% obrotu Przedsiębiorcy z roku poprzedzającego rok nałożenia kary.

Prezes Urzędu, ustalając w tym wypadku karę pieniężną, nie znalazł żadnych okoliczności łagodzących, które mogłyby wpłynąć na obniżenie wymiaru kary. Wprawdzie LIDER ODDZIAŁ ostatecznie zaniechał stosowania przedmiotowej praktyki jednak po wszczęciu postępowania jego działania wobec konsumentów/kredytobiorców były jeszcze bardziej dotkliwe. Kredytodawca wydłużył bowiem okres spłaty pożyczki do 183 tygodni czyli o ponad rok, co miało bezpośredni wpływ na wzrost obciążeń z tytułu pozaodsetkowych kosztów kredytu, natomiast spłata zobowiązania następowała jeszcze wcześniej, bowiem kredytobiorca spłacał niemal 95% pożyczki po upływie ok. 30 tygodni. Pozostałe raty miały charakter symboliczny i wynosił kilka złotych albo nawet kilka groszy.

Jako okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uwzględnił, zgodnie z art. 111 ust. 4 pkt 2) lit. c uokik, umyślność naruszenia.

W tym miejscu wskazać należy na orzeczenie Sądu Apelacyjnego z dnia 5 listopada 2021 r. w sprawie o sygn. akt VII Aga 256/21. Sąd odnosząc się do umyślności stosowania rozpatrywanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów wskazał dwie postacie umyślności popełnionego czynu tj. zamiar bezpośredni oraz zamiar ewentualny, którego istotą jest stan obojętności sprawcy wobec tego co czyni lub co może z jego czynów wynikać czyli „godzenie się” sprawcy na dany czyn i jego konsekwencje. Sąd przywołał także stanowisko Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z wyroku z dnia 11 lipca 1989 r, w sprawie C-246/86 Belasco, zgodnie z którym aby traktować dane naruszenie jako umyślne nie jest konieczne, aby przedsiębiorstwo było świadome naruszenia prawa antymonopolowego, wystarcza że nie mogło być nieświadome tego faktu.

W ocenie Prezesa Urzędu Spółka znała przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, w tym sposób obliczania maksymalnego poziomu kosztów pozaodsetkowych, miała też świadomość w jaki sposób wydłużenie czasu kredytowania wpływa na poziom tych kosztów.

Zdaniem Prezesa Urzędu, Przedsiębiorca umyślnie ustalił takie zasady udzielania kredytów aby czerpać z tej działalności jak największe korzyści, kosztem swoich klientów/konsumentów. Uwzględniając tę okoliczność Prezes Urzędu postanowił podwyższyć kwotę bazową kary o 50%.

Ostatecznie po uwzględnieniu wymienionych okoliczności kwota bazowa kary została zwiększona o 50% tj. do poziomu [xxx]% obrotu.

Za orzeczoną praktykę, Prezes Urzędu postanowił ustalić karę, w wymiarze [xxx] % obrotu, osiągniętego przez LIDER ODDZIAŁ w roku 2023, co daje kwotę 50.046 zł, jednocześnie, kara w tej wysokości nie przekracza maksymalnego wymiaru kary określonego przepisem art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik.

Kara z tytułu stosowania praktyki, o której mowa w punkcie II sentencji decyzji:

- [68] Przedmiotem orzeczenia w pkt II niniejszej decyzji jest praktyka związana ze stosowaniem przez Spółkę nieuczciwej praktyki rynkowej. Praktyka dotyczy etapu przedkontraktowego jak i etapu wykonania umowy i wywołuje skutki w zakresie interesów ekonomicznych konsumentów, gdyż może prowadzić do zaniechania przez kredytobiorców żądania zwrotu części kosztów, które dotyczą okresu o który została skrócona umowa, w razie jej wcześniejszej spłaty, w części lub całości.

Prezes Urzędu postanowił, za naruszenie, o którym mowa w pkt II sentencji decyzji, ustalić kwotę bazową kary w wysokości [xxx]% obrotu Przedsiębiorcy z roku poprzedzającego rok nałożenia kary.

Prezes Urzędu, ustalając w tym wypadku karę pieniężną, za okoliczność łagodzącą uznał zaniechanie stosowania tej praktyki co zdaniem Prezesa Urzędu uzasadnia obniżenie kwoty bazowej kary o 10%.

Jako okoliczność obciążającą uwzględniono natomiast, zgodnie z art. 111 ust. 4 pkt 2) lit. c uokik umyślność naruszenia. W ocenie Prezesa Urzędu Spółka prowadząc działalność gospodarczą jako uprawniona i zarejestrowana instytucja pożyczkowa powinna była znać przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, jak również stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w sprawie interpretacji przepisu art. 49 a ukk, jednak nadal, nawet po wyroku TSUE, działała bezprawnie i narusza interesy konsumentów, którzy zawarli umowę kredytu konsumenckiego, wprowadzając ich w błąd co do skutków spłaty pożyczki przed terminem.

W opinii Prezesa Urzędu okoliczność ta uzasadnia podwyższenie kwotę bazową kary o 50%.

Po uwzględnieniu wymienionych okoliczności łagodzących i obciążających kwota bazowa kary została zwiększona o 40% tj. do poziomu [xxx] %.

Ostatecznie Prezes Urzędu postanowił, za orzeczoną praktykę, ustalić karę, w wymiarze [xxx] % obrotu, osiągniętego przez LIDER ODDZIAŁ w roku 2023, co daje kwotę 31.140 zł, jednocześnie, kara w tej wysokości nie przekracza maksymalnego wymiaru kary określonego przepisem art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik.

Zdaniem Prezesa Urzędu, ustalone kary pieniężne są adekwatne do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu miarkując wysokość kar uwzględnił, iż Przedsiębiorca dopuścił się naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów po raz pierwszy. Ustalone kary pozwolą zrealizować funkcję represyjną tj. dolegliwość z tytułu kwestionowanych działań, jak również funkcję prewencji indywidualnej i ogólnej tj. zniechęcenia co do podejmowania podobnych praktyk w przyszłości przez Przedsiębiorcę, jak i innych uczestników rynku usług pożyczek pozabankowych.

[69] Art. 112 ust. 2. uokik stanowi, że w sytuacji gdy kary pieniężne, o których mowa w art. 106 - 108 ustaw, zostały nałożone na podmiot, wymieniony w ustawach, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym - środki finansowe pochodzące z tych kar pieniężnych stanowią przychód Funduszu Edukacji Finansowej, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1809 ze zm.).

Spółka prowadziła swoją działalność jako instytucja pożyczkowa i zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 13 ww. ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym podlegała pod nadzór sprawowany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2023 r. poz. 1028 ze zm.).

W myśl art. 112 ust. 3 uokik karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji a wpłaty dokonać na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa:

NR 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

W tych okolicznościach, orzeczono jak w punkcie IV sentencji decyzji.

Ad pkt V. sentencji decyzji - koszty postępowania:

[70] Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, obowiązany jest ponieść koszty postępowania. Podobnie w treści przepisu art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) wprowadzono wymóg, zgodnie z którym jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia. Stosownie natomiast do dyspozycji przepisu art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego - do kosztów postępowania zalicza się również koszty doręczenia stronom pism urzędowych.

W wyniku wszczętego z urzędu postępowania poprzedzającego wydanie przedmiotowej decyzji, zgodnie z punktem I i II jej sentencji, Prezes Urzędu, stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co uzasadnia zobowiązanie strony do zapłaty kosztów postępowania. Kosztami postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną w jego toku z Przedsiębiorcą, których wysokość kształtuje się na poziomie 70,10 zł. W związku z powyższym postanowiono obciążyć Przedsiębiorcę kosztami w wysokości 70,10 zł (słownie: siedemdziesiąt złotych 10/100) Na podstawie art. 264 § 1 kpa w związku z art. 83 uokik Prezes UOKiK wyznaczył stronie termin 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na uiszczenie ww. kosztów postępowania, które należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa:

NR 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Wobec powyższego, orzeczono jak w punkcie V sentencji decyzji.

POUCZENIA:

- I. Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2023 r. poz. 1550 ze zm.) od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia**, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.
- II. W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie V niniejszej decyzji, stosownie do art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 81 ust. 5 tej ustawy i w związku z art. 479³² § 1 i § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie

- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku w terminie **tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.**
- III. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1144 ze zm.), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł.
- IV. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 500 zł.
- V. W myśl art. 103 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki.
- VI. Zgodnie z art. 105 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.
- VII. Stosownie do treści art. 117 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Natomiast zgodnie z art. 117 § 3 Kodeksu postępowania cywilnego osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Zgodnie zaś z art. 117 § 4 zd. 1 Kodeksu postępowania cywilnego wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dariusz Łomowski
Dyrektor Delegatury UOKiK w Gdańsku